

Quick-scan natuur Anna's Hoeve te Hilversum

Toetsing wet- en regelgeving van natuur

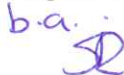
Definitief

Gemeente Hilversum

Grontmij Nederland B.V.
Alkmaar, 27 september 2010

Verantwoording

Titel : Quick-scan natuur Anna's Hoeve te Hilversum
Subtitel : Toetsing wet- en regelgeving van natuur
Projectnummer : 299597
Referentienummer : 318237
Revisie : 0
Datum : 27 september 2010

Auteur(s) : ing. S. Roodzand
E-mail adres : sandra@roodzand@grontmij.nl
Gecontroleerd door : ing. M. Kolen
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : ing. R. Krom
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 547 57 50
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Het plangebied	4
2	Wet- en regelgeving	6
2.1	Inleiding.....	6
2.2	Natuurbeschermingswet	6
2.3	Natuurbeleid.....	7
2.4	Flora- en faunawet	7
3	Inventarisatie natuurwaarden en effecten.....	10
3.1	Inleiding.....	10
3.2	De ingreep.....	10
3.3	Natuurbeschermingswet	11
3.4	Ecologische Hoofdstructuur	14
3.5	Inventariseren beschikbare gegevens	14
3.6	Veldbezoek	14
3.7	Flora	14
3.8	Zoogdieren	15
3.9	Vogels	16
3.10	Vissen	17
3.11	Amfibieën en reptielen	17
3.12	Overige soorten	17
4	Toetsing, conclusies en aanbevelingen.....	18
4.1	Toetsing natuurbeschermingswet.....	18
4.2	Toetsing Ecologische Hoofdstructuur	18
4.3	Toetsing Flora- en faunawet	18
4.4	Conclusies.....	18
4.5	Aanbevelingen	19

Bijlage 1: Ontheffing Flora- en faunawet

1 Inleiding

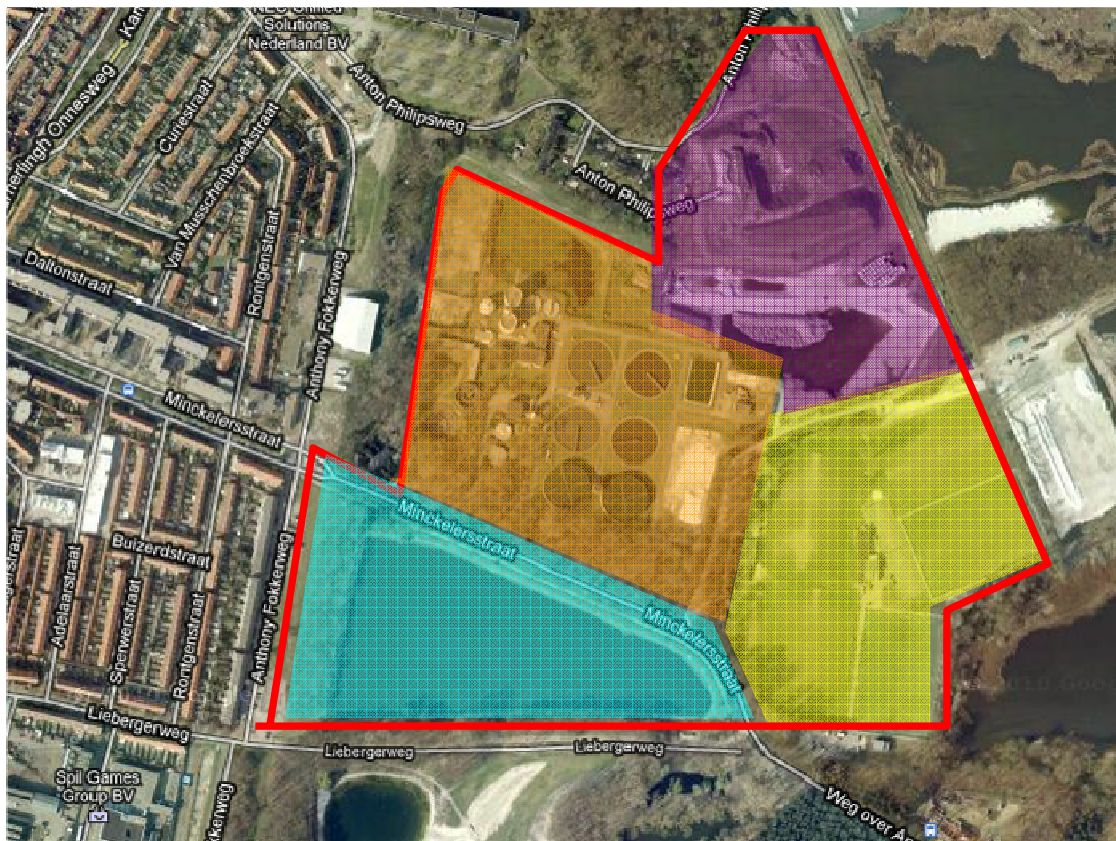
1.1 Aanleiding

Gemeente Hilversum is voornemens om de locatie rondom RWZI Anna's Hoeve te Hilversum te herontwikkelen. Grontmij is gevraagd om een quick-scan natuur uit te voeren om de (on)mogelijkheden met betrekking tot natuur in kaart te brengen.

De natuurwetgeving schrijft voor om, voorafgaand aan een ontwikkeling, een inschatting te maken van de natuurwaarden van het plangebied en mogelijke effecten hierop veroorzaakt door de voorgestane ontwikkelingen. In deze quick-scan natuurwaarden wordt, op basis van bestaande informatie en een veldbezoek, een inschatting gemaakt van de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke relaties die er liggen met de omgeving.

1.2 Het plangebied

Het plangebied Anna's Hoeve bevindt zich aan de Anthony Fokkerweg, Anton Philipsweg en Liebergerweg in Hilversum en wordt doorkruist door Mickelersstraat. In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven. Het plangebied bestaat uit een Riool Water Zuivering Installatie (RWZI), sportterrein, accumulatievijver en op het overige terrein vindt een grootschalige sanering plaats. In figuur 2 zijn enkele foto's van het plangebied weergegeven. Rondom de verschillende elementen binnen het plangebied zijn (brede) houtwallen aanwezig. Tijdens het veldbezoek waren op het noordoostelijk deel van het plangebied bodemsaneringswerkzaamheden aan de gang. Het plangebied beslaat circa 34 ha.

Figuur 1: Ligging plangebied Anna's Hoeve (rood), oranje= RWZI, blauw= accumulatievijver, geel= sportvelden en paars= bodemsanering.

Figuur 2: foto's van het plangebied d.d. 01-09-2010

2 Wet- en regelgeving

2.1 Inleiding

De natuurbeschermingswetgeving in Nederland valt uiteen in gebiedsbescherming en in soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de nieuwe gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet. Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. Daarnaast zijn er ook beleidsmatig beschermde gebieden en soorten.

2.2 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 vervangt de Natuurbeschermingswet van 1968. De wet is per 1 oktober 2005 in werking getreden. In de Natuurbeschermingswet 1998 is ook de bescherming van de Speciale Beschermingszones (SBZ) op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn geregeld, vanaf het moment dat de gebieden zijn aangewezen door Brussel. De Natuurbeschermingswet 1998 regelt ook de bescherming van de zogenaamde Beschermde Natuurmonumenten en gebieden die de minister van LNV aanwijst ter uitvoering van internationale verplichting, zoals RAMSAR wetlands.

Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden. Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze negatieve effecten veroorzaken op de kwalificerende natuurwaarden van het gebied (externe werking). Het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 kent de volgende procedurevarianten:

- 1 er is zeker geen kans op effecten: geen vergunningplicht;
- 2 er is een kans op effecten, maar zeker niet significant: vergunningaanvraag via een verslechteringstoets (art 19f);
- 3 er is een kans op significante effecten: vergunningaanvraag via passende beoordeling (art. 19d).

Verslechteringstoets

In een verslechteringstoets dient te worden nagegaan of door een project, plan of handeling een kans bestaat op een verslechtering van een natuurlijke habitat of de habitat van een soort. Hiertoe dienen alle relevante aspecten van de activiteit in kaart gebracht te worden.

De verslechteringstoets heeft twee mogelijke uitkomsten:

- 1 De verslechtering is aanvaardbaar. Het bevoegd gezag verleent vergunning.
- 2 De verslechtering is onaanvaardbaar. De vergunning wordt geweigerd.

Passende beoordeling

Met een passende beoordeling wordt vastgesteld of door een activiteit er een kans bestaat op een significant negatief effect. Dit op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, waarbij alle aspecten van de activiteit op zichzelf én in combinatie met andere activiteiten of plannen worden geïnventariseerd en getoetst.

De passende beoordeling kan drie uitkomsten hebben:

- 1 er treedt, al dan niet na het toepassen van mitigerende maatregelen, geen aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen op en er is tevens geen sprake van een verslechtering van een natuurlijke habitat of de habitat van een soort. Er is geen vergunning noodzakelijk;

- 2 er treedt, al dan niet na het toepassen van mitigerende maatregelen, geen aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen op, maar er is wel sprake van een verslechtering van een natuurlijke habitat of de habitat van een soort. Vergunning wordt verleend, mits de verslechtering niet onaanvaardbaar is (zie 'verslechteringstoets');
- 3 er treden, al dan niet na het toepassen van mitigerende maatregelen, (mogelijk) wel significant negatieve effecten op. Dan volgt toetsing aan de zogeheten ADC-criteria:
 - er zijn geen geschikte Alternatieven;
 - er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard;
 - er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Slechts als aan al deze drie criteria is voldaan, mag het bevoegd gezag vergunning verlenen. Indien er sprake is van aantasting van een gebied dat is aangewezen ter bescherming van een prioritair natuurlijk habitat of een prioritaire soort, dan dient eerst door de minister van LNV aan de Europese Commissie advies te worden gevraagd alvorens toestemming mag worden verleend. Bovendien is het aantal redenen van groot openbaar belang in dat geval beperkt.

2.3 Natuurbeleid

De Nota Ruimte vervangt het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) en geeft het beleidskader voor de duurzame ontwikkeling en een verantwoord toekomstig grondgebruik in het landelijke gebied in onder andere de vorm van Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones. De EHS is op provinciaal niveau uitgewerkt.

2.4 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht, deze is gericht op de duurzame instandhouding van soorten. De Flora- en faunawet vervangt onder andere de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet. In deze nieuwe wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermt. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelde beschermt. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de wet gelden de volgende verbodsbepalingen met betrekking tot werkzaamheden in het buitengebied:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13

Het is niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 12. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3.

Tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
Tabel 2	Overige soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
Tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend. Buiten de broedperiode betreft bescherming van vogels vooral de vaste verblijfplaatsen van standvogels als uilen en spechten. Die zijn jaarrond beschermd. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3).

Coalitie biodiversiteit 2010

Natuur staat op veel plaatsen in Nederland en ook elders onder druk. Door het intensieve gebruik van onze omgeving verdwijnen steeds meer soorten. Maar een gezond ecosysteem wordt juist gekenmerkt door een hoge biodiversiteit. Deze rijkdom aan soorten is voor mensen van groot belang. Grontmij levert een bijdrage aan het behoud van soortenrijkdom en maakt deel uit van de Coalitie Biodiversiteit 2010.

Jaar van de biodiversiteit

Om het belang van soortenrijkdom te benadrukken en de achteruitgang ervan een halt toe te roepen, hebben de Verenigde Naties het jaar 2010 uitgeroepen tot Jaar van de Biodiversiteit.

Natuur komt niet alleen voor in natuurgebieden, maar grote diversiteit wordt ook vaak aangetroffen in tuinen, parken en bouwterreinen! Om de natuurwaarden te behouden en te versterken hebben het rijk en de provincies herstelopgaven geformuleerd. Het voornemen is om de achteruitgang van de biodiversiteit in 2010 stop te zetten. Hiertoe heeft de Coalitie Biodiversiteit 2010 het Verdrag van Amersfoort ondertekend. De coalitie bestaat uit provincies, gemeenten, NGO's en bedrijven. Grontmij Nederland B.V. tekenende in november 2009 als eerste advies- en ingenieursbureau het Verdrag van Amersfoort en behoort tot de Coalitie Biodiversiteit 2010.

Door het Verdrag te ondertekenen geeft de ondertekenaar aan zich actief te zullen inspannen om de biodiversiteit te verhogen. Grontmij neemt dan ook graag het initiatief binnen projecten om zoveel mogelijk aan de biodiversiteit bij te dragen. Hierbij kunt u denken aan het opzetten van ecologische knelpuntenanalyses, het adopteren van een voor de gemeente karakteristieke plant- of diersoort en natuurbeheerplannen voor parken en bedrijfsterreinen. Deze projecten richten zich niet alleen op natuurgebieden maar ook op binnenstedelijke wijken, industrieterreinen, kantorenpark of intensieve agrarische gebieden. Vaak kunnen door kleine aanpassingen of toevoegingen in een project, zoals aangepast bermbeheer, speciale armaturen van lichtmasten, faunapassages en natuurvriendelijke oevers, al winst worden behaald voor de biodiversiteit. Onder de aanbevelingen geven wij dan ook alvast een voorschot op de mogelijkheden om in het kader van dit project de biodiversiteit te versterken!

3 Inventarisatie natuurwaarden en effecten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de aanwezige natuurwaarden in het plangebied beschreven. Vervolgens worden de effecten van de geplande werkzaamheden op deze natuurwaarden uitgewerkt. Negatieve effecten kunnen in algemene zin bestaan uit:

- vernietiging: leefgebied/vaste verblijfplaatsen verdwijnen;
- verstoring: planten of dieren, hun verblijfplaats of voedselgebied ondervindt verstoring als gevolg van werkzaamheden of gebruik;
- versnippering: migratie van soorten wordt bemoeilijkt, waardoor populaties worden geïsoleerd;
- vermessing: het voedselrijker worden van voedselarme situaties;
- verdroging: het droger worden van natte situaties;
- verontreiniging: afvoeren van afvalstromen.

3.2 De ingreep

Binnen het plangebied vindt op dit moment grootschalige sanering plaats, waarbij sterk verontreinigde grond samengevoegd wordt in een grondberg. De huidige RWZI wordt in oostelijke richting verplaatst en ter plaatse van de huidige RWZI (incl. accumulatievijver) zullen woningen worden gebouwd. Daarnaast zijn de sportvelden opgeknapt. In figuur 3 is een overzichtskaart van Plan Anna's Hoeve weergegeven. Op de kaart zijn de locaties van de verschillende ontwikkelingen weergegeven.

De voorgenomen ontwikkeling bestaat uit de volgende onderdelen:

Bodemsanering

Doordat in het verleden huishoudelijk en bedrijfsafval is gestort, is de grond van Anna's Hoeve, maar ook van de wijk Liebergen, vervuild met teerachtige stoffen en zware metalen. De grond moet gesaneerd worden. De bodemsanering vindt momenteel plaats. Dit onderdeel van de ontwikkeling maakt dan ook geen onderdeel uit van deze quick-scan natuur.

RWZI

De bestaande rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) bij Anna's Hoeve voldoet niet meer aan de huidige milieueisen. Daarom vinden momenteel aanpassingen plaats om de RWZI aan de nieuwe normen te laten voldoen. Op termijn komt er een nieuwe installatie. Binnen het Plan Anna's Hoeve past de bouw van een nieuwe installatie. Deze schuift op richting de Laarder Wasmeren (buiten plangebied), zodat er op de plek van de oude installatie ruimte vrijkomt voor woningbouw in 2014. Dit onderdeel van de ontwikkeling maakt geen onderdeel uit van deze quick-scan natuur.

Sportpark

Het sportterrein op Anna's Hoeve wordt vernieuwd. Het terrein ten zuiden van de toegangsweg is opgeknapt: er zijn vijf voetbalvelden, waaronder een kunstgrasveld, aangelegd. Deze ontwikkeling is reeds afgerond en maakt dan ook geen onderdeel uit van deze natuurtoets.

Nieuwbouw

In Hilversum-Oost is Anna's Hoeve een van de weinige locaties waar woningbouw mogelijk is zonder dat dit ten koste gaat van de natuur. De ruimte is beperkt, er wordt dan ook compact gebouwd. De helft van de woningen valt in de goedkope prijscategorie. Er komen zowel eengezinswoningen als appartementen (bron: Plan Anna's Hoeve¹).

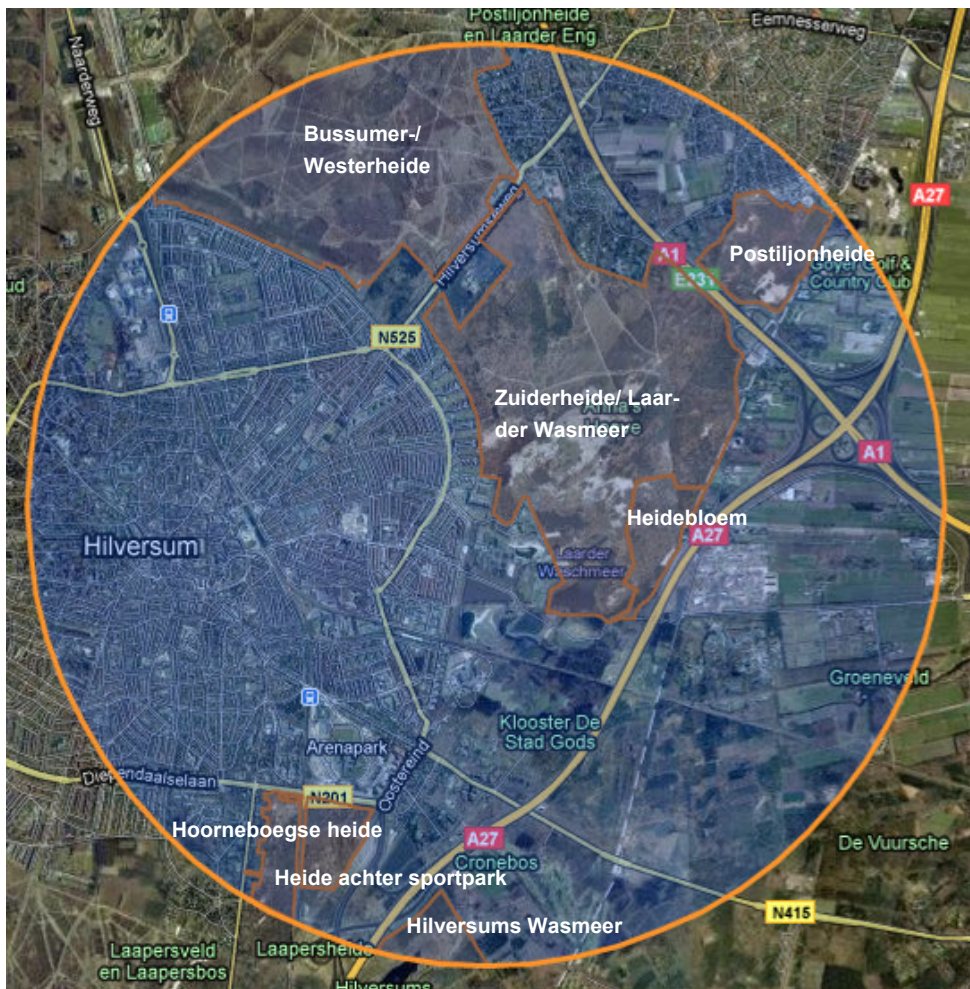

Figuur 3: Plan Anna's Hoeve overzichtskaart. 1= Grondheuvel, 2= RWZI, 3= Sportcomplex en 4 = Woningbouw. Nummer 5= Te saneren waterbodems van omliggende vijvers en meren (bron: Plan Anna's Hoeve)

3.3 Natuurbeschermingswet

Binnen een straal van vier kilometer van het plangebied bevinden zich de Beschermde Natuurmonumenten Bussumer-/Westerheide, Zuiderheide/Laarder Wasmeer, Hoorneboegse heide, Heide achter sportpark, Heidebloem, Hilversums Wasmeer en Postiljonheide, zie figuur 4. Binnen de beïnvloedsfeer van het plangebied bevinden zich geen Natura 2000-gebieden.

¹ Plan Anna's Hoeve. D.d. 13-09-2010 URL <<http://www.plan-annashoeve.nl/>>

Figuur 4: Ligging Beschermd Natuurmonumenten (oranje) nabij plangebied

Het plangebied van Anna's Hoeve bevindt zich buiten de begrenzing van alle Beschermd Natuurmonumenten (of andere Natuurbeschermingswetgebieden). Het plangebied grenst genoeg wel direct aan het Beschermd Natuurmonument Zuiderheide/Laarder Wasmear. Het gebied is in 1987 officieel aangewezen als Beschermd Natuurmonument. Het gebied is om de volgende kenmerken aangewezen:

De Zuiderheide bestaat uit droge heide en spontaan bos met een aantal kleine stuifzanden en vochtige heideveldjes. Deze heide is archeologisch van grote betekenis door het voorkomen van grafheuvels, resten van nederzettingen en oude wegen. Het gebied wordt intensief gebruikt door recreanten. Het Laarderwasmeercomplex wordt gevormd door droge bossen, heiden en schrale graslanden, vochtige heide, voedselrijke ruigten en rietkragen en vennen. Dit gebied is niet vrij voor het publiek toegankelijk. De oorspronkelijke oligotrofe vennen zijn omstreeks 1910 ernstig verontreinigd. Het waterpeil moet kunstmatig worden gehandhaafd aangezien de oerlaag is doorgebroken. Het gebied is van betekenis voor watervogels.

Met de onderhavige beschikking wordt het gebied "Zuiderheide en Laarderwasmeer", gelegen in de gemeenten Hilversum en Laren en $\pm$ 300 ha groot aangewezen als beschermd natuurmonument ingevolge de Natuurbeschermingswet.

De onderhavige beschikking is onderdeel van een reeks aanwijzingen van natuurmonumenten in het Gooi, die geheel dan wel grotendeels in eigendom en beheer zijn bij de Stichting "Gooisch Natuurreservaat". Door middel van deze aanwijzingen wordt beoogd het behoud en herstel van de landschappelijke en natuurwetenschappelijk waardevolle delen van het pleistocene stuwvallengebied van het Gooi te bevorderen.

Figuur 5: Aanwijzingsbesluit Zuiderheide/ Laarder Wasmeer (bron: Ministerie van Landbouw en Visserij, 1987²).

De bestaande RWZI zal verdwijnen en plaats maken voor woningbouw. De nieuwe RWZI zal in toekomst direct grenzen aan het Beschermd Natuurmonument en de nieuwe woningbouw aan de RWZI. Doordat de voorgenomen plannen niet binnen de begrenzing van het Natuurmonument plaatsvinden, treedt er geen directe vernietiging op. Toename van bebouwing nabij het Natuurmonument kan echter wel een toename van verstoring met zich meebrengen. De nieuwe RWZI zal als bufferzone tussen Natuurmonument en woonwijk functioneren, welke verstoring in Natuurmonument zal beperken.

Indien door de voorgenomen ontwikkeling de grondwaterstand in het Zuiderheide/Laarder Wasmeer doet wijzigen, dient een vergunning van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd (aldus Aanwijzingsbesluit).

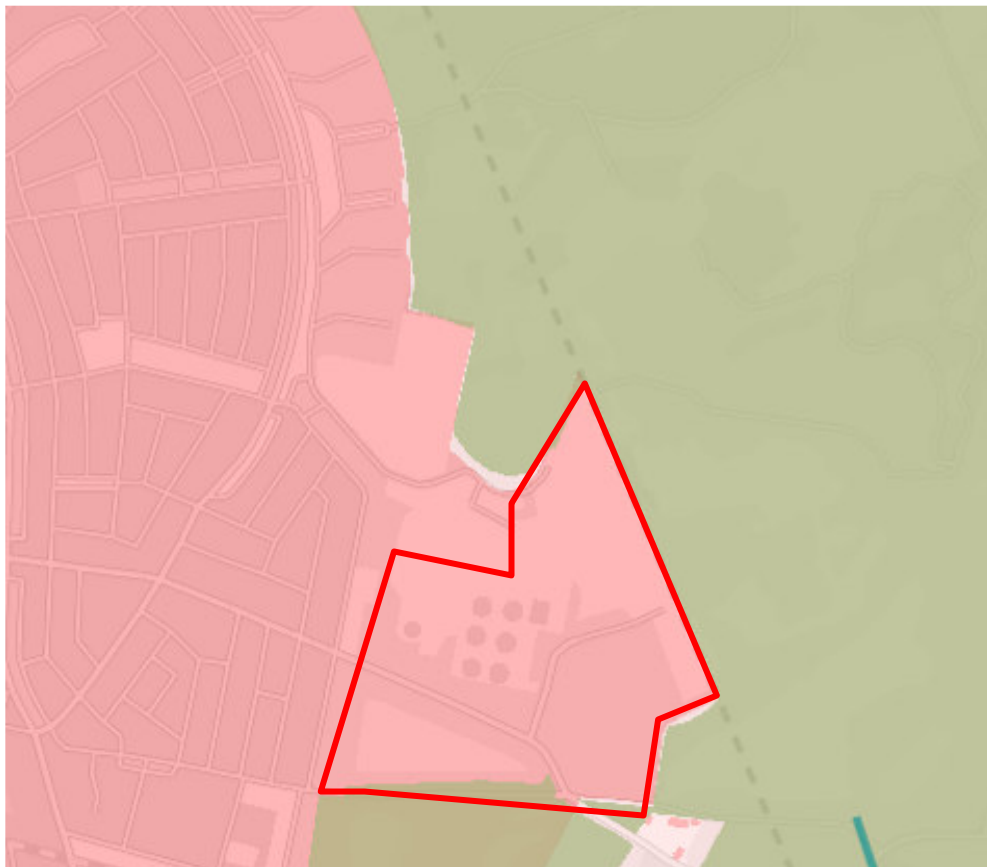
Nieuwe/extra bebouwing kan leiden tot een grotere recreatiedruk in het nabij gelegen natuurgebied. Zoals in het aanwijzingsbesluit staat opgenomen, is het gebied altijd intensief gebruikt door recreanten. De recreatie beperkt zich tot de open gestelde delen van gebied (paden en dergelijke). De soorten (vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen) welke binnen het gebied voorkomen zijn dan ook gewend aan een intensieve recreatie. Het is onduidelijk met hoeveel bezoekers per dag de recreatie in Zuiderheide/Laarder Wasmeer zal toenemen als gevolg van de nieuwe woningbouw. Er wordt aanbevolen om deze ontwikkeling te bespreken met Provincie Noord-Holland (bevoegd gezag Beschermd Natuurmonument) om vast te stellen of verdere procedures in gang moeten worden gezet.

Tijdens de realisatiefase kan tijdelijke verstoring in Zuiderheide/Laarder Wasmeer van licht en geluid optreden. Het gaat hierbij om tijdelijke verstoring. In het aanwijzingsbesluit staat niets vernoemd over vergunningplicht bij tijdelijke verstoring van licht en geluid. Naar verwachting hebben de werkzaamheden buiten het Beschermd Natuurmonument ook geen negatieve effecten op de instandhouding van het gebied.

² Ministerie van Landbouw en Visserij, 1987. Aanwijzingsbesluit Beschermd Natuurmonument Zuiderheide/ Laarder Wasmeer.

3.4 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied bevindt zich niet binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur, zie figuur 6. De EHS kent geen externe werking, in dit kader treden dan ook geen negatieve effecten op en hoeven geen verdere procedures in gang te worden gezet.

Figuur 6: Ligging Ecologische Hoofdstructuur (groen) en bestaand bebouwd gebied (rood).

3.5 Inventariseren beschikbare gegevens

Er zijn gegevens over de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten opgevraagd bij het 'Natuurloket' (internetpagina's) (kilometerhok 142-471). Daarnaast is gebruik gemaakt van quick-scan natuurwaarden Anna's Hoeve³, Plan Anna's Hoeve: onderzoek en compensatieplanning in het kader van de ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet⁴, Vleermuizenonderzoek Anna's Hoeve⁵ en waarneming.nl⁶.

3.6 Veldbezoek

Tijdens het oriënterend veldbezoek is Anna's Hoeve te Hilversum (01-09-2010) bezocht. Tijdens dit veldbezoek is op basis van expert-judgement, vastgesteld of geschikt habitat aanwezig is voor beschermde soorten. Dit veldbezoek is uitgevoerd door de bevoegde ecooloog S. Roodzand.

3.7 Flora

Bij het natuurloket zijn drie waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten binnen het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen. Het gaat hierbij om twee waarnemingen van tabel 1 soorten, dit zijn algemene soorten zoals dotterbloem, grote kaardenbol en zwanebloem.

³ Grontmij, 2004. quick-scan natuurwaarden Anna's Hoeve.

⁴ Grontmij, 2005. Plan Anna's Hoeve: onderzoek en compensatieplanning in het kader van de ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet.

⁵ Linden, van der P., 2005. Anna's Hoeve. VZZ rapport 2005.24, Stichting VZZ Arnhem.

⁶ Waarneming.nl, 2010. gebieden; Hilversum, Anna's Hoeve en Laarder Wasmeer. D.d. 01-09-2010. URL < <http://waarneming.nl/gebied/view/67>>

Daarnaast is één waarneming bekend van een tabel 2/3 soort, dit is een zwaar beschermde soort en betreft waarschijnlijk rietorchis of daslook. Uit eerder onderzoek uit 2004 en 2005 is naar voren gekomen dat binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten voorkomen. De inrichting en beheer van het plangebied is de afgelopen jaren niet gewijzigd. Hierdoor is de soortensamenstelling van de planten ook niet of nauwelijks gewijzigd zijn. De 'houdbaarheid' van een flora- onderzoek is maximaal 10 jaar. Dit betekent dat de uitgevoerde flora- inventarisaties uit mei 2005 nog wel uitputtend is en geen nieuw onderzoek hoeft plaatsvinden. Er worden geen zwaar beschermde plantensoorten verwacht.

3.8 Zoogdieren

Bij het natuurloket zijn vijf waarnemingen bekend van zoogdieren binnen het kilometerhok waar- in het plangebied is gelegen. Het gaat hierbij om twee tabel 1 soorten, dit zijn algemene soorten zoals mol, haas, vos, konijn en hermelijn. Daarnaast zijn drie waarnemingen bekend van tabel 2/3, dit zijn zwaar beschermde soorten en betreffen waarschijnlijk de eekhoorn en/of vleermuis- zen. Op waarneming.nl zijn waarnemingen bekend van rode eekhoorn, gewone dwergvleer- muis, rosse vleermuis en laatvlieger. De eekhoorn is beschermd onder tabel 2 Flora- en fauna- wet, indien nesten/verblijfplaatsen van de eekhoorn worden vernietigd is ontheffing van Flora- en faunawet noodzakelijk. Om met zekerheid vast te stellen of de eekhoorn voorkomt binnen het plangebied dient nader onderzoek te worden uitgevoerd. In 2005 is tijdens inventarisaties tevens gelet op de aanwezigheid van eekhoornnesten, er zijn toen geen eekhoornnesten aan- getroffen. Deze onderzoekresultaten zijn al relatief oud er wordt daarom aanbevolen, indien bekend is welke bomen worden gekapt, een nieuwe inventarisatie ronde uit te voeren. In tabel 1 zijn alle vleermuissoorten weergegeven welke in de omgeving van Anna's Hoeve kunnen voor- komen. In de tabel is tevens de functie van het plangebied en de mogelijke effecten opgeno- men.

Tabel 1: Voorkomen vleermuizen in regio van Anna's Hoeve te Hilversum en mogelijke effecten.

Functie → Soort ↓	Zomer- verblijfplaats	Kraam- verblijfplaats	Paar- verblijfplaats	Zwermlocatie	Winter- verblijfplaats	Vlieg- route	Migratie- route	Voerage- gebied
Baardvleermuis								
Brandts vleermuis								
Ingekorven vleermuis								
Franjestaart								
Bechstein vleermuis								
Vale vleermuis								
Watervleermuis						X		X
Meervleermuis								
Gewone dwergvleermuis						X		X
Ruige dwergvleermuis						X		X
Rosse vleermuis						X		X
Bosvleermuis								
Laatvlieger						X		X
Tweekleurige vleermuis								
Gewone grootoorvleermuis								
Grijze grootoorvleermuis								

	Legenda
X	Geen effect
X	Mogelijk effect
X	Negatief effect

Vliegroute= route welke wordt afgelegd tussen verblijfplaats en voeragegebied

Migratieroute= route welke wordt afgelegd tussen zomer- en winterverblijf.

Binnen het plangebied kunnen diverse vleermuizen voorkomen. Het plangebied beslaat een vrij grote oppervlakte (circa 34 ha) en biedt daarom een gevarieerd landschap waar vleermuizen kunnen vliegen en foerageren. In de eindsituatie kunnen vleermuizen nog steeds vliegend en foeragerend gebruik maken van het gebied. Nieuwe verlichtingselementen zullen het gebied echter minder aantrekkelijk maken.

In 2005 is door Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ) is onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen binnen plangebied Anna's Hoeve. Tijdens dit onderzoek zijn vier vleermuissoorten waargenomen, te weten: rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Er zijn destijds geen vaste verblijfplaatsen aangetroffen maar slechts vliegroutes en jachtbiotoop.

Rosse vleermuis is tweemaal overvliegend waargenomen bij Liebergerweg en Anthony Fokkerweg, beide locaties bevinden zich aan de rand van het plangebied. Gezien het geringe aantal en slechts overvliegende waarneming hebben de voorgenomen plannen naar verwachting geen negatieve effecten tot gevolg.

Gewone dwergvleermuis is verspreid over het gehele plangebied aangetroffen. De gewone dwergvleermuis werd regelmatig aangetroffen boven verlichte wegen, waar ze foerageren op insecten die worden aangetrokken door de verlichting. De inrichtingsplannen zijn zeer waarschijnlijk niet schadelijk voor het voorkomen van de gewone dwergvleermuis. Zeker als de laanstructuur langs de Liebergerweg blijft bestaan is het negatieve effect marginaal.

Een grote groep laatvliegers is foeragerend aangetroffen langs de Meerweg aan de noordrand van het plangebied. De laatvliegers kwamen uit het bos dat behoort tot het Laarder Wasmerencomplex gevlogen.

Watervleermuis is alleen buiten het plangebied aangetroffen, de voorgenomen plannen hebben dan ook geen negatieve effecten tot gevolg. De watervleermuis is niet aangetroffen boven de accumulatievijver.

VZZ heeft destijds geconcludeerd dat de voorgenomen ontwikkelingen van herinrichting sportvelden, RWZI, speelweide en suppletievijver (en sanering van speelweide) geen negatieve effecten heeft op de aangetroffen vleermuizen. Inmiddels is de sanering van speelweide afgerond. Doordat het overige terrein niet (of nauwelijks) is veranderd, komen naar verwachting ook geen nieuwe soorten voor binnen het plangebied. De 'houdbaarheid' van een vleermuisenonderzoek is circa 3 á 5 jaar, dit betekent dat de inventarisatiegegevens van VZZ uit 2005 niet meer voldoende inzicht biedt. Om deze reden dient nieuw onderzoek te worden uitgevoerd naar vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen. Vleermuizen zijn standvastige soorten welke jaren achtereen dezelfde verblijfplaatsen betrekken/ gebruiken. Omdat de soort zo gebonden is aan een vaste verblijfplaats, zijn deze locaties van belang voor instandhouding van de populatie. Omdat binnen het plangebied destijds geen verblijfplaatsen zijn aangetroffen, worden deze hier nu ook niet verwacht. Er is dan ook geen reden voor nieuw onderzoek naar vaste verblijfplaatsen.

3.9 Vogels

Bij het natuurloket zijn 20 waarnemingen bekend van watervogels binnen het betreffende kilometerhok. Gezien het ontbreken van enige waterpartijen zijn deze waarnemingen allen buiten het plangebied gedaan. Het openbaargroen biedt mogelijk wel geschikt broedbiotoop voor algemene kleine zangvogels zoals fitis, tjiftjaf, groenling, heggemus, merel, spreeuw, koolmees, roodborst en ijsvogel, zwartkop, goudvink, boompieper, kleine karekiet, staartmees, boomklever en grote bonte specht. Alle vogels genieten bescherming onder Flora- en faunawet. Verstoring van broedende vogels en broedsel is niet toegestaan. Verstoring van broedvogels treedt op wanneer er tijdens de broedperiode (15 maart – 15 juli) werkzaamheden plaatsvinden. Waarvoor broedgevallen worden verstoord, zoals vergraven van terrein waar grondbroeders nestelen. Het verstoren van broedsel (inclusief broedende vogels, nesten en eieren) is niet toegestaan (Flora- en faunawet).

Tijdens het veldbezoek zijn in verschillende bomen (met name berken) holtes aangetroffen wel waarschijnlijk door spechten zijn aangebracht. Spechten zijn niet jaarrond beschermd, wat betekent dat deze bomen zonder ontheffing mogen worden gekapt. In dit stadium is nog onduidelijk welke bomen worden gekapt. Tijdens het oriënterend veldbezoek zijn geen nesten aangetroffen, het veldbezoek geldt echter niet als compleet onderzoek maar slechts als oriënterend.

Figuur 7: Holte in berk

3.10 Vissen

Bij het natuurloket zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissoorten binnen het betreffende kilometerhok. Binnen het plangebied bevindt zich een grote waterplas, welke naar verwachting wordt gebruikt door sportvissers. Mogelijk dat hier vissen zijn uitgezet. Uit onderzoek uit 2005 (bron: Grontmij, 2005) is naar voren gekomen dat geen beschermde vissoorten voorkomen, maar slechts de algemene soorten snoek, blankvoorn, baars, rietvoorn, brasem, kolblei en karper voorkomen. Omdat het om een geïsoleerd watersysteem gaat, zal de visstand niet drastisch zijn veranderd de afgelopen jaren. Indien de waterpartij wordt gedempt, gaat echter wel leefgebied van vissen verloren. In het kader van de zorgplicht van Flora- en faunawet geldt dat bij demping van waterpartijen alle vissen (en amfibieën) een veilig heenkomen moeten kunnen vinden en geen onnodige schade optreedt. Indien het niet mogelijk is om te werken richting open water, moet hiervoor alle vis worden afgevangen en elders worden uitgezet.

3.11 Amfibieën en reptielen

Bij het natuurloket is één waarneming bekend van een amfibie binnen het betreffende kilometerhok. Het gaat hierbij om een tabel 1 soort, dit is een algemeen soort. Binnen het plangebied kunnen de algemene soorten bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en bastaardkikker voorkomen. Dit zijn alle algemene soorten waarvoor in het kader ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen een vrijstelling geldt.

Bij het natuurloket is tevens één waarneming bekend van een reptiel binnen het kilometerhok waarin het plangebied is gelegen. Het gaat hierbij om een tabel 2/3 soort en betreft de ringslang. Op waarneming.nl zijn twee waarnemingen bekend van de ringslang (in 2010). Uit onderzoek van 2005 is naar voren gekomen dat de ringslang en hazelworm gebruik maken van het plangebied. Het plangebied biedt daadwerkelijk leefgebied voor de ringslang, het voorkomen/ gebruik van de hazelworm is niet vastgesteld. Voor de ringslang is destijds een ontheffing van Flora- en faunawet (kenmerk: FF/75C/2005/244) aangevraagd, zie bijlage 1. Deze ontheffing verloopt echter 1 oktober 2010. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangegeven deze ontheffing niet te verlengen en dat een nieuwe aanvraag moet worden ingediend. Voor deze nieuwe ontheffing aanvraag dient tevens nieuw onderzoek te worden uitgevoerd naar de ringslang.

3.12 Overige soorten

Bij het natuurloket zijn geen andere waarnemingen bekend van overige beschermde diersoorten binnen het gebied.

4 Toetsing, conclusies en aanbevelingen

4.1 Toetsing natuurbeschermingswet

Het plangebied grenst direct aan het Beschermd Natuurmonument Zuiderheide/Laarder Wasmeer. De voorgenomen plannen vinden buiten de begrenzing plaats, er treedt dan geen directe vernietiging van het Beschermd Natuurmonument op. De bestaande RWZI zal verdwijnen en plaatsmaken voor nieuwe woningbouw. De nieuwe RWZI zal direct grenzen aan het Natuurmonument. Toename van bebouwing nabij het Natuurmonument kan een toename van verstoring met zich meebrengen. Het is onduidelijk met hoeveel bezoekers per dag de recreatie in Zuiderheide/ Laarder Wasmeer zal toenemen als gevolg van de nieuwe woningbouw. Er wordt daarom aanbevolen om deze ontwikkeling te bespreken met Provincie Noord-Holland (bevoegd gezag Beschermd Natuurmonument) om vast te stellen of verdere procedures in gang moeten worden gezet.

Indien door de voorgenomen ontwikkeling de grondwaterstand in het Zuiderheide/Laarder Wasmeer doet wijzing dient een vergunning van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd.

4.2 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied bevindt zich buiten de Ecologische Hoofdstructuur. De EHS kent geen externe werking, in dit kader treden dan ook geen negatieve effecten op en hoeven geen verdere procedures in gang te worden gezet.

4.3 Toetsing Flora- en faunawet

Uit de voorliggende hoofdstukken blijkt dat broedvogels, zoogdieren en reptielen binnen het plangebied kunnen voorkomen, die beschermd zijn onder Flora- en faunawet tabellen 2 en 3.

- met betrekking tot de broedvogels wordt aanbevolen om versturende werkzaamheden, zoals kapwerkzaamheden, buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen is per soort verschillend maar over het algemeen wordt de periode 15 maart tot 15 juli aangehouden;
- binnen het plangebied komen naar verwachting vliegende en foeragerende vleermuizen voor. De inventarisatiegegevens van VZZ uit 2005 biedt echter onvoldoende inzicht van het voorkomen en huidig gebruik van vleermuizen om deze reden dient nieuw onderzoek te worden uitgevoerd voor vleermuizen. Het onderzoek spitst zich op vliegroutes en foerageergebied;
- indien bomen worden gekapt, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het voorkomen van de eekhoorn. Indien bij de kap nesten/ verblijfplaatsen van eekhoorn worden vernietigd dient ontheffing van Flora- en faunawet te worden aangevraagd;
- rondom de waterpartij komen naar verwachting ringslangen voor. Er dient nieuw onderzoek te worden uitgevoerd naar het voorkomen van de ringslang. Aan de hand van deze resultaten kan een nieuwe ontheffing van Flora- en faunawet worden aangevraagd.

4.4 Conclusies Natuurbeschermingswet

Er wordt aanbevolen om de voorgenomen ontwikkeling te bespreken met Provincie Noord-Holland om vast te stellen of verdere procedures in gang moeten worden gezet.

Ecologische Hoofdstructuur

Er hoeven geen verdere procedures in gang te worden gezet.

Flora- en faunawet

- Verstorende werkzaamheden zoals kapwerkzaamheden buiten broedseizoen (circa half maart- half juli) uitvoeren.
- Er dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen.
- Indien bomen worden gekapt, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het voorkomen van de eekhoorn.
- Er dient nieuw onderzoek te worden uitgevoerd naar de ringslang.

4.5 Aanbevelingen

Biodiversiteit

Zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven heeft Grontmij Nederland B.V. de Coalitie Biodiversiteit ondertekend, en wil zich hiervoor inzetten voor behouden en verbeteren van de biodiversiteit in Nederland. Om deze reden dragen wij enkele aanbevelingen aan hoe binnen dit project de biodiversiteit bevorderd kan worden. Om te voldoen aan de natuurwetgeving is uitvoering van deze aanbevelingen echter niet verplicht.

- Er wordt aanbevolen om de nieuwe oevers van de toekomstige waterpartijen natuurvriendelijk te beheren. Dit houdt in dat de rietvegetaties jaarlijks 30% worden gemaaid en het maaisel in broeihopen op de oever wordt neergelegd. In deze broeihopen kan de ringslang haar eieren afzetten. Naast de ringslang zullen tevens zoogdieren, vissen, amfibieën en vogels profiteren van het natuurvriendelijk beheer.
- Rondom de nieuwe woningbouw, sportvelden en RWZI wordt tevens nieuw openbaar groen aangelegd. Er wordt aanbevolen om dit groen zoveel mogelijk als één geheel aan te leggen, zodat één structuur wordt gevormd. Het voordeel hiervan is dat kleine diersoorten kunnen migreren via deze structuur. Indien nieuwe houtwallen worden aangelegd kunnen deze ter oriëntatie dienen voor vleermuizen.

Indien op het terrein nieuwe verlichting wordt aangebracht, wordt er aanbevolen om vleermuisvriendelijke verlichting aan te brengen. Vleermuisvriendelijke verlichting bestaat uit een warme lichtkleur en speciale armaturen welke verstrooiing van het licht beperken.

Bijlage 1

Ontheffing Flora- en faunawet

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Naar aanleiding van het verzoek van de heer E. Vermeulen
namens de gemeente Hilversum, op 7 juli 2005
en aangevuld op 8 augustus en 29 september 2005

gelet op artikel 75, lid 4 en 5 onderdeel c van de Flora- en faunawet

Verleent hierbij aan:	Gemeente Hilversum
Adres:	Oude Enghweg 23
Postcode en woonplaats:	1217 JB HILVERSUM
Voor het tijdvak van:	30 november 2005 tot en met 1 oktober 2010

ONTHEFFING

FF/75C/2005/0244

Van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 9, 11 en 13 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen; het beschadigen, vernielen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen en het vervoeren en onder zich hebben van de ringslang (*Natrix natrix*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het projectgebied Anna's Hoeve, inclusief de hierbij gelegen speelweide te Hilversum. De locatie is gelegen aan de oostzijde van Hilversum, tegen het natuurgebied Laarder Wasmeer. Aan de westzijde is een RZWI gelegen. Het oostelijk deel bestaat uit een sportpark, conform de bij de aanvraag gevoegde rapport "Plan Anna's Hoeve; onderzoek en compensatieplanning i.h.k.v. de ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet" van Grontmij te Alkmaar, d.d. 27 mei 2005.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorwaarden verbonden:

Algemene voorwaarden

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. De ontheffing geldt alleen voor de uitvoering van de werkzaamheden, zoals vermeld in de projectomschrijving voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. Indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen noodzakelijk zijn, dient de ontheffinghouder onverwijld contact op te nemen met Dienst Regelingen.
4. De gemeente Hilversum (hierna te noemen: de ontheffinghouder) blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de strikte naleving van de voorwaarden van deze ontheffing. Ook voor de uitvoering, bekostiging en het beheer van deze maatregelen blijft de ontheffinghouder primair verantwoordelijk en aansprakelijk.
5. De ontheffinghouder kan organisaties of personen aanwijzen die middels een machtiging gebruik kunnen maken van deze ontheffing (gemachtigde). In dit geval dient deze een kopie van de verleende machtigingen aan Dienst Regelingen, Postbus 1191, 3300 BD Dordrecht te zenden.
De machtigingen vermelden in ieder geval de volgende gegevens:
 - a. volledige naam, adres, woonplaats en geboortedatum van degene aan wie de machtiging is verleend;
 - b. soort(en) en eventuele aantallen waarvoor de machtiging geldt;
 - c. de handelingen die mogen worden verricht;
 - d. plaats(en) waar de handelingen mogen worden verricht;
 - e. omschrijving kwalificaties m.b.t. kennis van de te machtigen persoon;
 - f. periode waarvoor de machtiging geldt.